

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Szerkesztőségi Iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre ——— 24 kor
Félévre ——— 12 :
Negyedévre ——— 6 :
Egy hóra ——— 2 :
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

• kiadóhivatalban fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1910.

XXXIX. évfolyam 107. szám.

Csütörtök, május 12.

Az országgyűlés egybehívása.

— május 12

Torontálvármegye tegnapi közgyűlésén már kihirdették a királynak a törvényhatóságokhoz intézett kézirátát, a melylyel az országgyűlést június 21-ére egybehívja. Ugyancsak megkapta a vármegye, valamint az összes törvényhatóságok gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnöknek, mint belügyminiszternek két körrendeletét. Az első körrendelet az általános képviselőválasztások megtartására a június elsejétől bezárólag június tizedikéig terjedő tíz napi határidőt tűzi ki, a második pedig utasítja valamennyi vármegyei és városi törvényhatóságot, hogy a választási mozgalmak alatt a maguk területén a közrend és béke, a személy- és vagyonbiztonság megóvása érdekében minden intézkedést tegyenek meg.

Az alkotmány és törvényesség minden követelményének megfelelően, a királyi kézirát a törvényes határidőre hívja egybe az új országgyűlést, mely hivatva van düőre vinni mindazokat a nehéz kérdéseket, a melyeknek megoldására az elmúlt parlament képtelennek bizonyult.

Az országos aktákban szokásos lakonikus kifejezésmód mellett is azonban ez a királyi egybehívó kézirát egy jelentős mondatot tartalmaz: „... számos függőben levő kérdés mielőbbi megoldását a nemzet erkölcsi és anyagi érdekei sürgősen követelik.”

A királyi kézirát ezzel az egy mondatdal utal arra a rendkívüli jelentőségre, amely a mostani választásokat az utóbbi évtizedek választásai fölé helyezi, s érezteteli, amivel különben minden gondolkodó honpolgár tisztában van, hogy a nemzet állásfoglalása, bárha mindenkor nevezetes mozzanata az ország életének, ezuttal döntő horderejű, történelmi jelentőségű. Négy természetesen esztendő, s előzőleg egy meddően eltöltött évtized után nyilatkoznia

kell az országnak, akar-e újra a komoly és nyugodt munka, a biztos fejlődés útjára lépni, vagy pedig kiszolgáltatja a maga és az ország sorsát ismét a bizonytalanságnak, s elámitva hamis jelszavaktól, jobb sorsa feláldozásával futni akar csálka délibábok után, melyeket ösztönöség nélkül való politikuskok rajzolnak elébe.

Minden jel arra vall, hogy a nemzet a józan ész politikáját fogja választani. Valóban minden érdeke azt kívánja, hogy az országos döntés véget vessen a kalandok és ábrándok káros és terméketlen korszakának.

A magyarság védelme Torontálban.

— A tanfelügyelő fölterjesztése a miniszterhez. —

Nagybecskerek, május 12.

(Két közlemény.)

Említettük már röviden, hogy Grézlo János Torontálvármegye jeles tanfelügyelője milyen nagyfontosságú előterjesztést tett a kultuszminiszternek a vármegye területén levő magyar többség védelme, másrészt a kisebbség erősítése érdekében.

Tervezetét kedden bemutatta a kir. tanfelügyelő a közigazgatási bizottságnak, amely köszönettel adózott a tanfelügyelőnek tervezetéről s azt a maga részéről is pártolólággal terjesztette föl a miniszterhez.

A nagyfontosságú tervezetet az alábbiakban ismertetjük:

A tervezetből kiemelendő elsősorban az a fontos momentum, hogy a jövő államosításai nem öletszerűen, hanem a nyelvhatárok megállapítása mellett ott tömörülnek, ahol az elől jelzett fontos célt lesznek hivatva szolgálni.

A jelentés felsorolja először, hogy a magyarság védelmére hol van és milyen jellegű iskola, másodsorban hol van a szervezés befejezve s hol tárgyalás alatt.

A Tisza—Maros szögében Deszk, Ujszentiván, Kiszombor, Bolgártelep, Jázova, Magyar- és Szerbpadé községekben már van állami iskola.

Ezek közül a deszki és bolgártelepi állami iskola fejlesztése iránt mult év október 28-án 3700. sz. a. jelentést tettem, de a közbejött költségvetésen kívüli állapot miatt a fejlesztés elmaradt.

Szerbkereszturon, Óbessenyőn az ottani községi iskola, hacsak a költségvetésen kívüli állapot akadálytalán nem szolgál, folyó év szept. hó 1-től állami kezelésbe fog vétetni. A szerbkereszturi állami iskola a jelenlegi 1 tanítón kívül még egy állással fog fejlesztetni, nemkülönben az óbessenyői iskola is, mira nézve 902/910. sz. a. jelentésem munkában van.

A pusztakereszturi róm. kath. iskola államosítására vonatkozó 585/910. sz. jelentésem 17.465/910. sz. a. Nagyméltóságod előtt fekszik.

Fentnevezett községeken kívül Gyálán a 4 tanítós gör. kel. szerb iskola mellett 1 tanítós községi iskola, Tiszaszentmiklóson a 2 tanítós gör. kel. szerb s a 2 tanítós ág. ev. iskola mellett 2 tanítós róm. kath., Szajánban 3 tanítós róm. kath. magyar tannyelvű iskola működik.

A szajáni róm. kath. iskolának fejlesztése iránt a kellő utasításokat megadtam, az ahhoz való hozzájárulást az iskolaszék Nagyméltóságodtól fogja kérni, mert az új tanítói állást csak nagyobb államségély igénybevételével szervezheti. Utóbb említett iskolák a magyarság ezidő szerinti kulturális igényeit kielégítik.

A törökbecsei nyelvmenedékében Kisorosz, Törökbecse, Mollyfalva és Csösztelek van ellátva állami iskolával, ezek közül a csöszteleki 5 tanítós iskola fejlesztés alatt áll, az új tanterem készen van, de az állás költségvetés hiányában 121.371/909. sz. rendelet szerint be nem tölthetett.

Beodrán a két tantermes községi iskola f. évi szeptember 1-től állami kezelésbe fog vétetni. A nagybikácsi, topolyai és tordai községi iskolák államosítása folyamatban van.

A nagybikácsi iskola államosítási irata 109.019/908. sz. rendeletre 1908. október 9-én 4035/908. sz. a. terjesztettek fel, azóta erre nézve semmi intézkedés nem történt.

Megjegyzem, hogy a község a mult évben 1 teljesen megfelelő iskolaépítéletet emelt, melyben szükség esetén a 2-ik tanterem is elhelyezést nyerhet s így az államosításnak most már misem áll utjában. A község csak a helyi járulékot kéri visszabocsátani építési költségeinek törlesztésére. Kérem ezen függőben levő ügyet elintéztetni.

A topolyai községi iskola államosítása még 9422/902. sz. rendelettel kimondatott, de az

A „TORONTÁL” tárcája.

Halley üstököse.

— A „Torontál” eredeti tárcája. —
Irtá: dr. Csárbusz Géza.

A csillagászatból a nagyközönséget Mars bolygónak lakhatósága és az üstökösök érdeklik. Kivált Halley üstököse, melynek 8000 millió mértföldnyi pályáját Halley számította ki legelőször. Ugyanő volt, aki ezt az üstökösöt Jézus születésekor megjelent napkeleti csillaggal azonosította, ámbar talán mégis kételkedés férhet hozzá, hiszen a régi hébernek megtudták különböztetni a csillagot az üstököstől. Zsidóul nem tudván, a biblia szövegkritikájával sem foglalkozhatom: csillag volt-e vagy üstökös?

Azóta minden 75 évi turnusban tér vissza. Állományáról keveset tudunk, mert a csillagászatnak fő segítő társa — a matematika, az pedig csak a mennyit és mekkorát, nem a minőt veszi figyelembe.

Amit pedig messzelátóinkkal vehetünk észre, az mindig igen problematikus. Nem csak azért, hogy mindenik szem másképpen látja az aprólékoságokat, hanem, mert óriási méretekkel bír

világtérben átsurrán sugár bizony módosulhat addig, míg szemünkbe ér. Nem szólva arról, hogy az alatt mi is tovább perdültünk a világtérben.

Valjon meteorokból vagy elektromos gázokból áll-e tehát az üstökös magva s az üstöke optikai csalódás-e vagy valóban a meteorok függelékének gáz-csovája, mely az üstökösnek a Világtérben való rohanásában a világtér betöltő aether ellenállása miatt elmaradt — azt bizzuk a theoretikusokra. Önmagától nem lett a világ, ha pedig Világazellem, Isten teremtette, — akkor harmonikusan teremtette, hogy egyik csillagrendszer nem áll a másiknak útjába s a kóválygó üstökösök nem zavarhatják meg a rendet. Május elsején a Vénusz közelébe jutott. Öngyásga azonban elökte magát az elektromos gázkörbe burkolt meteorok raját, most felénk közeledik rohamléptekkel.

Május 1-én 63 millió mértföld távolban volt a földtől, május 6-án már látták reggel fél 3 órakor a Beszkidek tetejéről. Május 9-én kellett volna a Vénussal összeütköznie, de semmi sem történt. Május 10-én már Becskereken látták 3/4 3 órakor a nagy hidról. Most 33 millió mértföldnyire van tőlünk. Május 16-án 4 órakor fogjuk látni az Alpha csillagképtől 7 foknyira. Május 17-én már csak 12 millió mértföldnyire lesz tőlünk és 18-án a legközelebb földünkhöz,

t. i. 24 millió km-re. Akkor átmegy a föld pályáján. Hogy összeérjenek, kell hogy üstöke 50 millió km. hosszú legyen s földünknek abban a pillanatban kellene egyvonalban lennie az üstökös-sel és a Nappal, mikor az üstökös a föld pályán keresztül halad.

A „Matin” levelezője (persze párisi levelezője nem üstökösbeli) kirajzolta, hogy nem csap össze a földdel, mert földünk egyet lódit rajta. Legközelebb lesz földünkhöz május 19. délutáni egy órakor, t. i. 22 millió 100.000 km-re. Ha üstöke megmarad 23 millió km. hosszúnak és 400.000 km² szélesnek — végig söpör rajtunk. Vederemo, mit csinál? Május 24-től kezdve néhánykor kora esti órákban is be fog mutatkozni az égi Absolon ur a nagybecskereki i. t. publikumnak. Naplemente után mintegy másfél órával a nyugati láthatáron, ott ahol áprilisban fiatal őcsikéjét láttuk, 20—22 foknyira a látóhatár felett fogja ragyogtatni üstökét és uszályát. Május 31-én megint keresztetzi földünk pályáját, de akkor mi e pályának más pontján leszünk. Mert meggyűlik a baja a külső bolygókkal és ha ezek szét nem tépik vagy félre nem lökik, megint kirohan a világűrbe, mint Hamerling Homunculusa, ki repülő gépén Ahasverusként kóborol össze-vissza a csillagrendszerek között.

VEGYEN!

224—22.21

Harisnyákat, napernyőket, kalapvirágokat
nemkülönben minden egyéb
női tavaszi ruhákhoz való
diszitő cikkeket.

Benó Testvéreknél

ezelőtt Kokits A. F.

rövid-, divat- és játékszerkereskedés

Nagybecskerek.

A pillangóhoz. Alapított 1870-ben Telefonszám 201.

átvétel a kívánt elhelyezés hiányában máig sem történt meg, mert az építésre kért segély 69804/907. sz. rendelet szerint fedezet hiányában engedélyezhető nem volt.

Most azonban a község anyagi viszonyai oda fejlődtek, hogy az építkezést a helyi hozzájárulások s a szokásos lakbérégyenérték igénybevételével keresztül viheti. A községgel az erre vonatkozó tárgyalásokat újból felvettem s annak eredményéhez képest külön jelentést fogok tenni.

A többi községekben, mint Aracson gör. kel. szerb 16 tanítós iskola mellett a 3 tanítós községi, 2 tanítós róm. kath., Tóban a 2 tanítós róm. kath., Magyarcernyán a 3 tanítós róm. kath. s Basahidon a 6 tanítós gör. kel. szerb iskola mellett az 1 tanítós magyar tannyelvű községi iskola a magyarság kulturális szükségleteit kellően szolgálja. Magyarcernyán leányok részére zárdai iskola felállítása van folyamatban. (Vége köv.)

Választási mozgalmak Torontálban.

— Junius elsején lesznek a választások. —

Nagybecskerek, május 12.

A központi választmány ülése.

Torontálvármegye központi választmánya ma délelőtt 11 órakor Jankó Ágoston alispán elnöklésével ülést tartott, hogy a választásokra való intézkedéseket megtegye. Az ülésen jelen voltak: Bobor Gyula, Franz J. L., dr. Kardos Samu, Kaufmann István, dr. Klein Mór, dr. Mangold Samu, dr. Milloss Aurél, dr. Nagy Dezső, Oldal Antal, Rankovics István, Steinitzer Géza, dr. Vincze Erő, Weisz Izidor bizottsági tagok, Rigó István előadó és Farkas Vince jegyző.

Miután Jankó Ágoston elnök megnyitja az ülést Rigó István előadó fölolvassa a királyi kéziratot s az ennek kapcsán a választmányhoz intézett belügyminiszteri rendeletet.

Ezután a választmány a vármegyei választókerületekben, valamint Pancsova városában a választásokat junius elsejére kitűzi.

Most megválasztották az egyes kerületekbe a választási elnököket, h.-elnököket, küldöttségi elnököket, jegyzőket s egyben megállapították a sorrendet, amelyben az egyes községek szavaznak.

A választási elnökök és helyettes elnökök a következők:

Nagykomlói választókerület. Választási elnök: Grubics Tivadar, helyettes elnök: Dus Sándor.

Zsombolyai választókerület. Választási elnök: Ferch Ödön, h.-elnök dr. Reichrath Miklós.

Törökbecsei választókerület. Választási elnök: dr. Zsiros Lajos, h.-elnök: dr. Számek Gusztáv.

Törökkanizsai választókerület. Választási elnök: báró Hauser Károly, h.-elnök: Schlinger József.

Lovrini választókerület. Választási elnök: dr. Krausz Ferenc, h.-elnök: dr. Grün János, Párdányi választókerület. Választási elnök: Hertelendy Imre, h.-elnök: Petrikovics Róbert.

Ozorai választókerület. Választási elnök: dr. Pejov Lipót, h.-elnök: dr. Korsós Elemér.

Nagyszentmiklósi választókerület. Választási elnök: Roos János, h.-elnök Sziklász István.

Pancsovai választókerület. Választási elnök: dr. Scsitinszky Adolf, h.-elnök dr. Hódy Antal.

Bégaszentgyörgyi választókerület. Választási elnök: dr. Pollák Győző, h.-elnök dr. Brettschneider Ferenc.

Zichfalvi választókerület. Választási elnök: Bielek Antal, h.-elnök dr. Löffler Ármán.

Az esetleges szükséges intézkedések megtételével a választmány az alispánt bizza meg, a választási küldöttségeket ellátja a kellő utasítással, végül megállapította a bizottság a választási hirdetmény szövegét. Ezzel az ülés véget ért.

Nagybecskerek és Nagyikinda, mint önálló képviselőküldési joggal felruházott városok, saját központi választmányaik útján külön tűzik ki a választás napját és teszik meg a szükséges intézkedéseket.

Az ozorai kerületből.

Mint Románpetréről írják lapunknak, f. hó 10-én, kedden jött ide Révaufaluról nagy kocsi-sor által kísérve Popovics V. István képviselőjelölt, kit az itteni nemzeti munkapárt hívei

szintén nagy kocsissal fogadták a révaufalvi határon. A községházánál a lakosság sokasága és az alibunári választók üdötttsége fogadta a jelöltet dr. Korsós Elemér, mint a jár. nemz. munkapárti elnök vezetésével. Itt előbb dr. Korsós a járás nevében, majd Thevreaán Romulusz ig.-tanító a közs. munkapárt hívei nevében üdvözölték Popovicsot. Erre Popovics V. István elmondotta programbeszédét.

Programbeszédé nagy hatást tett a hallgatóságra, mely lelkesen megéljenzte Popovicsot, majd azután Alibunárig elkísérte.

Pancsova.

Pancsováról írják: A pancsovai szociáldemokrata munkásság jól látogatott népgyűlést tartott. A gyűlésen Nyisztor György magyarul, Schmidt József németül, Jovánovics Maxa pedig szerb nyelven képviselőjelöltnek ajánlották Gastellini Vincét szociáldemokrata programmal, akit ki is kiáltottak képviselőjelöltnek.

Osram
Legjobb bevált fémszállás lámpa 16-100 gyertyatípus
70% árammegtakarítás
Kapható mindenütt valamint az
Auer társaságnál, Berlin O. 17.
Lámpa

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefonszám 118.) minden nap reggel 6 órától kezdve déli 12 óráig az urak részére nyitva van hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 7/45 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5 órától 7-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délben gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7 óráig nyitva van.

Május 19., 20., 21., 22. országos vásár.

Az ingyenes olvasóhelyiség és könyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10-ig. Könyvtára vasárnap, szerda, péntek délután 5-7 óráig.

IDŐJÁRÁS.

(A nagybecskereki meteorológiai állomás időjárás-jelentése.)

Május 12.

Barométer emelkedő, délután 1:38 órakor: 752.5 mm. Hőmérséklet: maximum 23.0 C., minimum 13.8. Csapadék: —. Felhőzet: Cu—St. 9. Szélirány és erősség: SE. 4.

Jóslat a következő 24 órára: Sok helyütt csapadék. Zivatarok. Később hűvösebb.

Jelmagyarázat: A barométer állása a déli leolvasást tünteti fel a helyi magasságra való átszámítás nélkül; 0° C-ra redukálva. Maximum és minimum este 8 óra 38 6 perctől másnap este 8 óra 38 perccig; csapadék reggel 6 óra 38 perctől másnap reggel 6 óra 38 perccig; felhőzet: Ci = fűtőfelhő, Cu = gomolyfelhő, St = rétegesfelhő, Nb = esőfelhő, Ci—St = felhőfátyol, Ci—Cu = bárányfelhő, Cu—St = réteges gomolyfelhő. Szélirány: N = észak, S = dél, W = nyugat, E = kelet. Felhőzet nagyság: 0 = tiszta ég, 10 = teljesen borult. Szél erősség: 0 = szélcsend, 8 = nagy vihar.

— Rendkívüli városi közgyűlés. Nagybecskerek város képviselőtestülete ma délután 3 órakor dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklésével rendkívüli közgyűlést tartott, melynek egyedüli tárgya volt az új országgyűlés egybehívásáról szóló királyi kézirat felolvasása, a melyet a képviselőtestület hódoló tudomásul vett.

— Áthelyezések a máv. vasutnál. A helyben székelő zsombolyai osztálymérnökség főnökét, Lehel Tóbiás máv. mérnököt szolgálati érdekből a debreczeni üzletvezetőséghez helyezték át s helyébe Georgievics-Kamp Mihály mérnököt Oraviczáról helyezték s ugyanezen osztálymérnökséghez beosztott mérnöknek Temar Ede mérnököt helyezték át Temesvárról. A nagybecskereki állomásra Orsz Izidor hivatalnokot helyezték Munkácsról.

— A tegnapi májusi ájtatosság. A róm. kath. plébánia-templomban tegnap megtartott májusi ájtatosságnak bizonyos ünnepélyes hangulatot kölcsönöztek Wíngler Irén kisasszonynak és Giuseppe Buzolichnak énekszámai, melyeket a templomban ez alkalommal a szokottnál nagyobb számú közönség élvezettel hallgatott meg. Elsőnek Wíngler Irén énekelt, aki jól iskolázott, tisztán csengő hangon előadta Tostinak híres „Ave Maria”-ját, amelynek legnehezebb részletét is könnyedséggel énekelte. A nagy hatást keltett éneket Rippka Imre kísérte orgonán, a tőle megszokott izléssel és precizitással. A templomi könyörgés után Giuseppe Buzolich Puccini egyik gyönyörű egyházi szerzeményét énekelte el, amelyhez az orgonakíséretet Kiss Gyula játszotta. Buzolich szép énekét a közönség szintén áhitattal és élvezettel hallgatta.

— Izraelita istentisztelet. A nagybecskereki izraelita templomban a péntek esti istentisztelet 7 órakor kezdődik.

— A gyermeknapi gyűjtés. A gyermekvédő liga nagybecskereki bizottsága a május hó 8. és 9-iki gyermeknapok gyűjtésének eredményét a következőkben közli: 1. Templomi gyűjtés 182 kor. 60 fillér, ebből a róm. kath. plébánia-templom előtt 54 kor. 78 fillér, a zárdá-templom előtt 24 kor. 39 fillér, a főgimnáziumi templom előtt 34 kor. 20 fillér, az ev. ref. templom előtt 71 kor. 23 fillért gyűjtetett. 2. Urnagűjtés 1283 kor. 65 fillér. 3. A főgimnáziumi ifjúság körében eszközölt gyűjtés eredménye 8 kor. 34 fillér. Összesen 1474 kor. 62 fillér. Hátra vannak még az egyes iskolák gyűjtése és a kereskedők, iparosok adományai, melyekről legközelebb fogunk beszámolni.

— A városi központi választmány ülése. Nagybecskerek városi központi választmánya holnap délután 4 órakor a polgármesteri hivatalban ülést tart, a melyen elintézik a szükséges választási előkészületeket.

— Esküvő. Tallián Árpád buziási járási írnok ma tartotta esküvőjét Roknics Dusán nagybecskereki jövedéki hivatalnok kedves és szeretetreméltó leányával, Mariskával. A polgári esküvő fél 11 órakor volt a helybeli állami anyakönyvi hivatalban, a honnan a fiatal pár a belvárosi gör. kel. templomba ment, ahol az egyház áldásában részesült.

— A szerb kongresszusi kiküldöttek választása. Nagybecskerek városában ma ejtették meg a karlócai gör. kel. szerb egyházi kongresszus kiküldöttjeinek a megválasztását. A választás reggel 9 órakor kezdődött a szerb hitközségi épület tanácstermében s a választáson az elnöki tisztelet Risztics Pál, az alelnöki tisztséget pedig Krsztics János töltötte be. Először az egyházi kiküldött megválasztása volt napirenden. Egyházi kiküldötté egyhangulag Stakity Zsarko esperes-plébánost választották meg, aki a liberálist párt híve. Ezután a világi kiküldött megválasztására került a sor, amely valószínűleg estig tart. A szerb liberálist párt jelöltje tudvalevőleg dr. Gyorgyevics Milos, akire 405 szavazatot adtak le. A radikálisok érezvén ellenyszó csekély erejüket, nem állítottak ellenjelöltet s így Gyorgyevicsot egyhangulag választották meg kongresszusi küldöttnek. A liberálisoknak még sok szavazatuk volt, de miután ellenjelölt nem volt, a többi szavazók nem szavaztak.

— A községi jegyzők szabadságának kérdése. A községi jegyzők egyik régi sorsalmának orvoslását és a községi közigazgatás eddig ügyeslővén teljesen rendezetlen kérdésének megoldását célozza a belügyi közlöny legutóbbi számában a községi jegyzők szabadságának tárgyában közzétett belügyminiszteri rendelet. Törvényes intézkedés hiányában — mert sem a községi, sem egyéb törvény ezt a kérdést eddig nem szabályozta s csak néhány vármegyének van ilyen tárgyú szabályrendelete — kétes volt az, hogy mennyi szabadságra van igénye a községi jegyzőnek, ki viseli a helyettesítés költségeit, ki adja meg a szabadságot, a képviselőtestület-e, ki a jegyzőt választja, vagy a jegyző közvetlen felettes hatósága, a főszolgabíró. A belügyminiszteri rendelet — annak fölemelésével, hogy a törvény hiányát a gyakorlati élet esetről-esetre volt kénytelen pótolni s így egységes eljárás ki nem fejlődhetett, törvényhozási szabályozásra egyelőre kilátás nem lehet, kormányhatósági rendezésről, az önkormányzati jogokra való tekintettel, nem lehet szó s így csak az az út áll fenn, hogy a kérdést a törvényhatóságok oldják meg önkormányzati jogaik keretében, — szabályrendelettervezetet foglal magában, melynek tárgyalását és elfogadását a miniszter a törvényhatóságok figyelmébe ajánlja. A tervezet kimondja, hogy a jegyzőnek évente 4 heti, a rendszeresített állásra megválasztott segédjegyzőnek három heti szabadságra van igénye. A szabadságot a főszolgabíró adja meg és a helyettesítés iránt is ő intézkedik; a szabadságot a jegyző a községi képviselőtestületnek bejelenteni tartozik. Intézkedik a rendelet részletesen a helyettesítésről, annak költségeiről s a betegség okából történő szabadságolásról is. Amennyiben ezt a tervezetet a törvényhatóságok letárgyalják és elfogadják, a községi közigazgatásnak egy régen rendezésre váró kérdése nyerne megoldást. Független kérdés marad a jegyzők szolgálati pragmatikájának, nyugdíjának ügye. Ezek megoldása is már régen megoldásra vár.

— Új vonatok főgalemba hejyezése a budapest-orsovai vonal szeged-temesvári vonalrészén. A Máv. igazgatósága közli: Folyó évi junius hó 1-től kezdve a nyári menetrend tartama alatt bezárólag szeptember hó 30-ig a budapest-orsovai fővonalon Szeged-Temesvár-Józsefváros között mindkét irányban egy-egy új

személyvonat fog közlekedni. Az új vonat Szegedről d. e. 9 óra 28 perckor indul és Temesvár-Józsefvárosra d. u. 12 óra 41 perckor érkezik. Az ellenirányban Temesvár-Józsefvárosról d. u. 2 órakor indul és Szegedre d. u. 4 óra 57 perckor érkezik. A részletes menetrendre nézve a kifüggesztett hirdetések nyújtanak felvilágosítást. E menetrendmódosítással kapcsolatban ugyancsak f. é. június 1-től a Szegedről d. e. 9 óra 37 perckor induló és Temesvár-Józsefvárosra d. u. 4 óra 21 perckor érkező 866. számú tehervonatnál a személyszállítás megszüntetetik. 1-1.1

Tűz. Ma reggel 5 óra tájban a Karátsony-utcában lakó özv. Gercz Antainé nádfedeles háza ismeretlen okból hirtelen kigyulladt, s néhány pillanat alatt az egész szaraz nádtető lángba borult. A tűzoltóság Naszke Károly alparancsnokkal az élen hamarosan a veszedelem színhelyén termett, a tetőt azonban már nem lehetett megmenteni s így az teljesen le is égett, szerencsére azonban a meglehetősen erős szél dacára is a tűzoltóknak sikerült a tüzet lokalizálni s így egyéb kár nem esett. A tűz keletkezésének okát nem sikerült megállapítani. A kár biztosítás útján megtérül.

Az alkohol áldozata. Oroszlámosról jelentik, hogy tegnapelőtt kora reggel a korcsma folyosóján halva találták meg Kecsernyés Lajos foltozó vargát. Hajnal felé a korcsmáros kifelé jövet a söntésből belebotlott holttestébe. Kecsernyés varga iszonyuan eltorzult arccal holtan feküdt a földön. Az előhívott orvos megállapította, hogy Kecsernyés, ki azon az éjszakán csunyánul beszélt, amint kijött a korcsmából, a szűk folyosón levő kukorica levelekben megbottlott, arccal a földre esett, fejét befurta a levelek közé, ahol tehetetlenségében megfulladt.

TÁVIRATOK

A helyzet.

Budapest, május 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) A király hosszú távollét után ma ismét magyar fővárosában van. Budapesti tartózkodásától nem lehet elkülöníteni a politikát, mert amint a magyar fővárostól való hosszú távolmaradásának is politikai okai voltak, úgy mostani Budapestre jövele is politikai eredmény, tehát politikai esemény. Ezenkívül Zichy János, Tisza István és Hieronymi újabb beszédei képezik a legújabb politikai eseményeket s e beszédek élénken foglalkoztatják az összes politikai pártokat.

A király Budapesten.

Budapest, máj. 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) A király tegnap este fél 8 órakor a nyugati pályaudvaron külön udvari vonattal Budapestre érkezett. A pályaudvaron semmiféle ünnepies fogadtatás nem volt, csak Fülepp Kálmán főpolgármester, Boda Dezső főkapitány és Daróczy Rezső állomásfőnök jelentek meg a pályaudvaron. A pályaudvarról a király egyenesen a budai várpalotába hajtatott.

Ma reggel 6 órakor a király dolgozószobájába vonult, majd pedig sétát tett a várpalota kertjében.

A miniszterelnök a királynál.

Budapest, május 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ma déli fél egy órakor a király K h u e n - H é d e r v á r y Károly gróf miniszterelnököt külön kihallgatáson fogadta, amely háromnegyed óra hosszágú tartott.

A kihallgatást megelőzőleg a miniszterelnök meglátogatta Daróczy kabinettirodai főnököt.

Minisztertanács.

Budapest, május 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ma délelőtt a miniszterelnöki palotában K h u e n - H é d e r v á r y Károly gróf miniszterelnök elnöklésével a kormány tagjai minisztertanácsra gyűltek össze, amelyen Hieronymi és Zichy kivételével a kormány valamennyi tagja részt vett. A jegyzőkönyvet Skerlecz Iván báró min. tanácsos vezette. A minisztertanács folyó ügyekkel foglalkozott.

Tisza István Besztercebányán.

Budapest, máj. 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Besztercebányáról jelentik, Tisza István gróf tegnap részt vett az ottani munkapárt nagygyűlésén, amelyen hosszabb beszédet mondott.

A kultuszminiszter programbeszéde.

Budapest, május 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Pécsi jelentés szerint Zichy János gróf kultuszminiszter ott tegnap délután 4 órakor mondotta el programbeszédét nagy tetszés mellett.

Hieronymi Pozsonyban.

Budapest, május 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Pozsonyból sürgönyzik, Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter ott ma délelőtt mondotta el programbeszédét. A miniszter beszédében kifejtette a munkapárt célját s az országra való üdvös voltát. Az önálló bankról kijelentette, hogy azzal nem foglalkozik, mert nem aktuális. Egyebekben ellene van, mert az országra nézve káros. A miniszter beszédét az óriási számban megjelent választópolgárság nagy tetszéssel fogadta.

Zichy János és Tisza István beszédei.

Budapest, május 12. (A „Torontál” ered. távirata.) A tegnap elhangzott politikai beszédek nagy határozottsággal és igen világosan egy új gondolatot vetettek a politikai diszkusszióba, melynek a legközelebbi jövőben bizonyára sok oldalról lesz erős visszhangja. Ezt a gondolatot megtaláljuk ugy Zichy János gróf kultuszminiszternek, mint Tisza István tegnapi beszédeiben. Mindkét szónok az erők tömörítését ajánlja az eredményes parlamenti munka érdekében. Zichy János nyíltan kijelentette, hogy a munkapárt, Kossuthék és a néppárt is egy ponton okvetlenül találkoznak és ez a parlament munkaképessé tétele. A Justh-párt kerék kőtő törekvéseivel szemben addig Tisza István gróf még tovább megy. Egyenesen csodálkozásának ad kifejezést, hogy a néppárt tagjaiból oly kevesen álltak a munkapárt zászlója alá, holott a két párt programja között alig van eltérés. Az egyházpolitikai revízió ma már a történelemé. Senki nincs, aki a nagy harcot felújítani kívánná s még a néppárton sincs ma józan ember, akit ezen cél hevítene. A néppárti program többi kultuszügyi része: így a katolikus autonómia és az alsó papság kongruájának rendezése benne vannak a kormány programjában és a katolikus érületű embereknek erős garancia Zichy János minisztersége. Hozzátette még Tisza gróf, hogy a nemzet mindig szabadelvű volt, és hogy a nemes liberáliszmus a katolikus érdekeket is ápolja. A beszédek ezen részének hatása bizonyára nem fog elmaradni.

Zichy miniszter beszédéből a magyar vidéki városokat kiváltképpen érdekelni fogja az a kijelentése, hogy a kormánynak főgondja a vidéki városok fejlesztése. Megjelölte a miniszter a kormánytörekvés eszközeit a kereskedelmi, ipari központokká és kulturális emporiumokká akarja fejleszteni a vidéki városokat. Első sorban helyes vasutpolitikával, kereskedelmi és ipari érdekek intenzív ápolásával, vidéki kulturális intézmények fokozatos fejlesztésével és színházi ügyek megfelelő emelésével.

Justh Gyula Temesmegyében.

Budapest, május 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Temesvárról jelentik, Justh Gyula tegnap délután odaérkezett, ma reggel pedig a bázisai vonattal Zsebelyre, majd pedig Lieblingre utazott, ahol beszédet mondott. Ezután automobilon Justh és kísérete Csákovára, Vojtekre és Dettára ment. Délelőtt kilenc órakor Csákován, tíz órakor Vojteken és tizenegy órakor Dettán volt választói gyűlés, ahol Justh mindenütt beszélt az ő szokásos módján. Délben Justh visszament Temesvárra s innen egyenesen Budapestre utazott.

A keresztényszocialista párt züllése.

Budapest, május 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) A keresztényszocialista párt már züllésnek indult. Erre vall az is, hogy Giesswein Sándor kanonok lemondott az elnökségről s visszalépett a néppártba.

Gizella főhercegnő Budapesten.

Budapest, május 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Gizella főhercegnő szombaton Budapestre érkezik a király meglátogatására. A főhercegnő két napot tölt Budapesten.

Nagy földrengés Bécsben.

Budapest, május 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsben nagy rémület uralkodik. Tegnap este 9 óra 17 perckor ugyanis heves földrengések rázták meg a várost. A házak falai több helyen megrepedeztek, a vakolat lehullott, a lakásokban az órák, képek, csillárok leestek a falról, sőt egyes kisebb házakat annyira megrongált a földrengés, hogy bedőléssel fenyegetnek. A földrengésre a lakosság körében óriási rémület keletkezett s mindenki az utcákra tódult. A rémületet növelte az, hogy az első pillanatban a földrengést a Halley-üstökös hozták összefüggésbe. Mikor a rengés megszűnt, a lakosság ismét megnyugodott. A földrengések különösen erősek voltak a Semmeringen.

A királyt ma reggel értesítették a bécsi földrengésről s örömet fejezte ki, hogy a rengés nagyobb kárt nem okozott.

Az angol király halála.

Budapest, május 12. (A „Torontál” eredeti távirat.) Egybehangzó londoni jelentés szerint Edward angol király temetése május 20-án, pénteken lesz Windsorban. A temetésen az európai uralkodók közül személyesen részt vesznek: Vilmos német császár, a spanyol, norvég, portugál, dán, görög és bolgár királyok s Ferenc József király képviselőjében Ferencz Ferdinánd trónörökös.

Határidő-üzenet.

Budapest, május 12. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (júniusra)	23.80 — —
Buza (októberre)	20.62 — —
Rozs (májusra)	16.28 — —
Zab (májusra)	12.98 — —
Tengeri (májusra)	11.20 — —

Közgazdaság.

Ingatlanok forgalma.

Nagybecskerek város területén 1910. évi április 29-től, 1910. évi május 12-ig terjedő időszakban a következő ingatlanváltozás történt:

Sztaits Jovan és Katica tulajdonát képező 685. ö. i. sz. házat megvette Rudas Ferenc és Baierle Mária 17.000 koronáért.

Kovács András tulajdonát képező 180 □-öl házhelyet megvette Gara József 2800 koronáért.

Vorgits Leposzava tulajdonát képező 1409. számú házat megvette Vorgits Zsiva és Vorgits Jóna 400 koronáért.

Lakatos Szvetozár tulajdonát képező 3 hold szántót megvette Erszki Isván 3530 koronáért.

Turinszki Máca tulajdonát képező 1 hold szántót megvette Graor Obrád 1000 koronáért.

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Nyíltér.

E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.)

Régi téglák és épületfák,

Jó karban levő ajtók, ablakok

kerestetnek megvételre

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Bvk. 306-333/1910. sz.

390-1.1

Árverési hirdetés.

A nagybecskereki kir. törvényszéknek 1909. évi 6856. és a budapesti IV. ker. kir. járásbírósa 1909. évi Sp III. 1823/10. számú végzésével megkeresett nagybecskereki kir. járásbírósnak 1909. évi V. 1015. és V. 433. számú végzése folytán Benyovits Adolf budapesti cég és Szloga takarékos és hitelszövetkezet budapesti cég végrehajtatók javára hátralékos 455 korona 70 fill. tőke és 57 kor. 96 fill. tőkekövetelés és járulékaik erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán 1909. évi június 26-án és 1910. április hó 20-ik napján lefoglalt és 665 kor.-ra becsült ingóságokra az árverés elrendeltétvén, annak Nagybecskereken, Árpád-utca 23. sz. a. leendő megtartására határidőül 1910. évi június 1-ső napjának d. u. 3 órája kitűzték az 1909. évi V. 1505. és 1910. V. 433/2. sz. a. kelt végzés alapján.

Az árverés alá kerülő ingóságok megjelölése: butorok.

Az árverés az 1908. XLI. t-c 20 §-a értelmében még a következő foglaltatók részére is elrendeltetett: Gril udvari könyv-

394-x.1

kereskedési cég Benkő Gyula javára 273 kor. 30 fill. s jár. erejéig.

Nagybecskerek, 1910. évi május 10.

Kiss István,
kir. bírósági végrehajtó.

FÉLIX-GYÓGYFÜRDŐ TÉLI ÉS NYARI GYÓGYHELY.

337-11.8 **NAGYVÁRAD MELLETT.**
EGÉSZ ÉVEN ÁT NYITVA.

Európa leggazdagabb kén-só hévíz-forrása, víz-hőfoka 49 C. 17 millió liter napi mennyiség.

Csusz, köszvény, ischiás, izzadmányok és női betegségek ellen.

1909. évben 9200 beteg hagyta el gyógyultan

és javultan a páratlanul hatásos Félix-fürdő gyógyforrásait, tükör-kád, iszap mód és szénsavas fürdők, 250 kényelmes lakószoba, társalgó-, zongora és olvasóterem, kitűnő vendéglők, állandó elsőrendű cigányzene, vasárnaponként katonazene, tennispálya, gondozott sétautak, 400 holdas park és fenyveserdő, 16 személyvonat közlekedik május 1-től a Félix-fürdő állomására naponta. Posta, távirat, interurban telefon. — Curtaxe és zenedij nincs. — Prospektust küld az igazgatóság.

1812/1910. sz.

Ozora község előljárósága.

Árverési hirdetés.

Közhirre tételik, hogy az Oppován tul fekvő, mintegy 1400 holdnyi ozorai rétre kiterjedő vadászati jog az eddigi bérlo mulasztása folytán folyó évi május 19-én d. e. 11 órakor Ozora község házában tartandó nyilvános szóbeli árverésen 1910. évi július 1-től 1913. évi június 30-ig terjedő 3 évre tovább bérbe adatik.

Ozora, 1910. évi május hó 7-én.

392-2.1

Községi előljáróság.

Pusztakeresztur község előljáróságától.

Hirdetés.

Pusztakeresztur község előljárósága törvényhatóságilag jóváhagyott képviselő-testületi határozat alapján egy mélykutatóhajt furatni, melyre versenytárgyalási határnapul folyó évi május 17-ik napjának d. e. 9 órája tüzetik ki, arra a pályázók azzal hivatnak meg, hogy írásban beadott ajánlatuk fenti napon fog tárgyalatni és így ha az illető vállalkozó személyesen megjelenik, előnyben fog részesítettetni.

Közelebbi feltételek a keglévichházi jegyzői irodában megtudhatók.

Pusztakeresztur, 1910. évi május 9.

Kasza István,
bíró.

391-2.2

Végh Frigyes,
körjegyző.

Miért legjobb és miért legolcsóbb a Sztraka-féle Menthol-fogszappan? Legjobb azért, mert kellemes ízű fogszappan a fogkölerakodást eltávolítja, a száj savanyú és rossz ízét felfrissíti, felüdíti, végül átható desinficiáló erejével a fogszavasodást megakadályozza. Legolcsóbb azért, mert mindennapi használat mellett is eltart s eredeti hatásából állás közben semmit sem veszít. — Kapható gyógyszertárakban, drogériákban 1 kor. Nagybecskereken Melkuhn Dezső drogériájában (Hunyady-(fő)-utca) kapható.

Árverési hirdetés.

Alólírott nagybecskereki gör. kel. szerb hitközség ezennel közhirre teszi, hogy a hitközség tulajdonát képerő 1507-8-9. öi. sz. házában levő, a nagykapu baloldali 4 szoba, konyha, kamra, pincefaszin és padlásból álló lakás folyó évi május 22-én d. u. 3 órakor a hitközség kistermében tartandó árverésen a legtöbbet ígérők 3 évre fog bérbe adatni.

393-3.1

Az elnökség.

TORONTALI CIPŐGYÁR

PILLANGÓ VÉDJEGET

NAGYBECSKEREK.

ARA OLCSÓ,
MINŐSÉGE JÓ!

TELEFON 201.

ARA OLCSÓ,
MINŐSÉGE JÓ!

TELEFON 201.

ISMERI-E MÁR ÖN

KAPHATÓ: A TORONTALI CIPŐT? NEM?! HÁT PRÓBÁLJA KI!

BENÓ TESTVÉREK DIVAT ÉS RÖVID-ÁRU-CÉGNÉL **NAGYBECSKEREK.**

VIDÉKI RENDELÉSEKET PONTOSAN TELJESITÜNK. MEG NEM FELELŐ CIPŐKET SZIVESEN KICSERÉLÜNK.